

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้มีเป้าหมายสำคัญเพื่อทราบแนวทางการประเมินข้อเขียน
หลักเกณฑ์ และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตรวจแก้ต้นฉบับของบรรณาธิการ ประชากรที่เลือก
มาศึกษาคือ บรรณาธิการนิตยสาร เหตุที่เลือกศึกษาเฉพาะบรรณาธิการนิตยสารก็เนื่องจากว่า ผู้
ที่ทำหน้าที่ในการตรวจแก้ต้นฉบับของนิตยสารนั้น ส่วนใหญ่จะมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันชัดเจน
และไม่ซ้ำซ้อนเหมือนการทำงานของบรรณาธิการต้นฉบับในหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะมีการแบ่งความ
รับผิดชอบออกเป็นหลายฝ่าย ยากแก่การศึกษา และจะทราบผลของการศึกษาที่ออกมาไม่น่ามี
ความน่าเชื่อถือ

งานที่ได้จัดแบ่งประเภทของบรรณาธิการออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ เพื่อสะดวกแก่การจัด
หมวดหมู่ของกลุ่มตัวอย่าง และเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ประมวลผลในขั้นตอนของการศึกษา
เพื่อให้ได้ทัศนะที่กว้างไกลและผลสรุปที่ครอบคลุม ชัดเจน

รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง แบ่ง เป็น

1. บรรณาธิการรุ่นใหม่
2. บรรณาธิการอาวุโส

เกณฑ์การคัดเลือกมีดังนี้

1. บรรณาธิการรุ่นใหม่ มีคุณสมบัติคือ
 - 1.1 มีประสบการณ์ทำงานด้านบรรณาธิการนิตยสารอย่างน้อย 1 ปี
 - 1.2 เป็นบรรณาธิการระหว่างปี พ.ศ. 2532-2537
 - 1.3 ไม่จำเป็นต้องสังกัดกองบรรณาธิการขณะที่ทำการศึกษาวิจัย เนื่องจาก
การดำเนินธุรกิจนิตยสารในเมืองไทยยังไม่มีความมั่นคงและแน่นอน ดังนั้นการก่อตั้งหรือหยุดดำเนินการและการโยกย้าย สับเปลี่ยนตำแหน่งของบรรณาธิการจึง เป็นเรื่องปกติธรรมดา
2. บรรณาธิการอาวุโส มีคุณสมบัติคือ
 - 2.1 มีประสบการณ์ทำงานด้านบรรณาธิการนิตยสาร 5 ปีขึ้นไป

2.2 เป็นบรรณาธิการในช่วงก่อนปีพุทธศักราช 2532

2.3 หน้าที่เป็นต้องสังกัดกองบรรณาธิการในขณะศึกษาปริญญาตรี และนิตยสารฉบับที่เคยดำเนินการอาหยุดดาเนินกิจการไปแล้วหรือยังดำเนินการอยู่ก็ได้

จากเกณฑ์การคัดเลือกดังกล่าว สามารถหากลุ่มตัวอย่างบรรณาธิการนิตยสารทั้งที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และที่เคยดำเนินการอยู่นอิตตจาก 2 กลุ่มมาได้ดังนี้

บรรณาธิการรุ่นใหม่ ได้แก่

1. คุณวันชัย ตันติวิทยานพิกษ์ บรรณาธิการนิตยสาร สารคดี
2. คุณธีรภานต์ ลิ้มสถาวร บรรณาธิการนิตยสาร ๒๒๒
3. คุณศิริวรรณ เต็มผาติ บรรณาธิการนิตยสาร ชีวทัศน์
4. คุณสุจินดา ชันตยาลงกต บรรณาธิการนิตยสาร กระดังงา
5. คุณชจรฤทธิ รักษา บรรณาธิการนิตยสาร ๒๒๒
6. คุณเนตรดาว แพทยกุล บรรณาธิการนิตยสาร คีเอด
7. คุณสันติสุข รูปแก้ว บรรณาธิการนิตยสาร หยิน
8. คุณสุมิตรา จันทร์เงา บรรณาธิการนิตยสาร ศิลปวัฒนธรรม
9. คุณวิมล เกษนิมเนล บรรณาธิการนิตยสาร เพื่อนนักอ่าน
10. คุณอรสม สุทธิสาคร บรรณาธิการนิตยสาร จันทร์

บรรณาธิการอาวุโส ได้แก่

1. คุณอาจันต์ ปัญพหรรค์ ศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ ประจำปี 2534 อดีตบรรณาธิการนิตยสาร หน้าเมืองไทย, หน้าเมืองทอง, หน้าอาซีน และ หน้า
2. คุณสุชาติ สวัสดิ์ศรี บรรณาธิการ สำนักข่าววรรณกรรม อดีตบรรณาธิการนิตยสาร โลกหนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ และบ้านแม่ไร่ราย
3. คุณศรี ชัยพกษ์ บรรณาธิการ นิตยสารบางกอก
4. คุณสุภัทร สวัสดิ์รักษ์ บรรณาธิการ นิตยสาร สกุลไทย
5. คุณจำลอง ฝั่งชลจิตร บรรณาธิการนิตยสาร ฟ้าเผล
6. คุณเรืองเดช จันทร์ศรี บรรณาธิการนิตยสาร ถนนหนังสือ
7. คุณนันทวัน หยุ่น บรรณาธิการนิตยสาร ลลนา
8. คุณจิราภรณ์ เจริญเดช บรรณาธิการนิตยสาร ไทยแพนแนเซียล

9. คุณทิวา สาระจุกะ บรรณาธิการนิตยสาร สีสัน
10. คุณปกรณ์ พงศ์วรภา บรรณาธิการนิตยสารในเครือบริษัท จีเอ็ม เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 20 คนดังนี้

1. บรรณาธิการรุ่นใหม่ จำนวน 10 คน
2. บรรณาธิการอาวุโส จำนวน 10 คน

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ช้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า เป็นกลุ่มตัวอย่างที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากว่าส่วนใหญ่คัดเลือกจากบรรณาธิการที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 1 ฉบับขึ้นไป ทั้งบรรณาธิการรุ่นใหม่และอาวุโส ตามที่ระบุไว้ ซึ่งหากนับจำนวนรวมทั้งหมดแล้ว อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน นี้ สามารถเป็นตัวแทนนิตยสารได้ถึง 50 ฉบับ ซึ่งนับว่ามากเพียงพอสำหรับตลาดนิตยสารในปัจจุบัน

วิธีวิจัย

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรทางด้านทัศนคติการรับรู้ อุดมคติรวมไปถึงพฤติกรรมอันลึกซึ้งและละเอียดอ่อนด้านการใช้ภาษา หากที่จะวัดออกมาเป็นปริมาณได้จึงใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยที่ตัวผู้ศึกษาจะออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และสังเกตการทำงานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูล และทำการบันทึกรายละเอียดต่างๆ ที่ได้รับระหว่างการสัมภาษณ์หรือการสังเกต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบระดมความคิดอย่างไม่เป็นทางการแบบเจาะลึก (Indepth Interview) โดยได้เตรียมแนวคำถามหลัก ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การสัมภาษณ์ได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์จะมีการบันทึกเสียงและจดบันทึกในประเด็นที่สำคัญ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วน ถูกต้อง การเก็บข้อมูลจะเริ่มดำเนินการจากการนัดหมาย วันเวลาที่เหมาะสม โดยเลือกสถานที่ในกองบรรณาธิการ เพื่อเป็นข้อมูลในการสังเกตการทำงาน ประกอบการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการสัมภาษณ์และสังเกตเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากบรรณาธิการนิตยสารแต่ละฉบับแล้ว ก็จะนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาเรียบเรียงประมวล และวิเคราะห์ ซึ่งจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยการตีความและสรุปข้อมูลที่รับมา

ประวัติและงานของบรรณาธิการกลุ่มตัวอย่าง

1. บรรณาธิการรุ่นใหม่

129

ลำดับที่	ชื่อ	สังกัด (นิตยสาร)	ตำแหน่ง	อายุ	เพศ	การศึกษา	สถาบัน	ศาสนา	ถิ่นกำเนิด	ประวัติการทำงานด้านบรรณาธิการ
1.	วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์	สารคดี	บรรณาธิการ บริหาร	31	ชาย	ศิลปศาสตร์ - บัณฑิต	ธรรมศาสตร์	พุทธ	กรุงเทพฯ	
2.	สุมิตรา จันทรเภา	ศิลปวัฒนธรรม	"	37	หญิง	อักษรศาสตร์ - บัณฑิต	ศิลปากร	พุทธ		มติชน (หัวหน้าข่าว) ประชาชาติธุรกิจ (หัวหน้าข่าว)
3.	ณัฐกานต์ ลิ้มสถาพร	ไฮคลาส	"	32	ชาย	รัฐศาสตร์ - บัณฑิต	รามคำแหง	พุทธ	ตรัง	เอ็ดดูเคท, บันเทิงคดี, ออฟเตอร์เวอร์ค, ไฮคลาส, เจอเนอเรชั่น, พีเพิล
4.	ศิริวรรณ เต็มผาติ	ซีดี ไลฟ์	"	30	หญิง	นิเทศศาสตร์ - บัณฑิต	จุฬาลงกรณ์	พุทธ	เชียงใหม่	อิมเมจ, ผู้หญิงวันนี้, ซีดีไลฟ์
5.	ขจรฤทธิ์ รักษา	ไรเตอร์	"	31	ชาย	ปวช.	กนกเทคโนโลยี	พุทธ	ตรัง	แลนด์แอนด์เข้าชิง, ออฟเตอร์เวอร์ค, กาย
6.	สันติสุข รูปแก้ว	หยิน	"	34	หญิง	มนุษยศาสตร์	รามคำแหง	พุทธ	บุรีรัมย์	แก้ว
7.	สุจินดา ชันตยาलगค	กระดั่งงา	"	42	หญิง	ครุศาสตร์ - บัณฑิต	จุฬาลงกรณ์	คริสต์	กรุงเทพฯ	กระดั่งงา (ยุค 1-2)
8.	วิมล ไทรนิ่มนวล	เพื่อนนักอ่าน	"	35	ชาย	ศิลปศาสตร์ - บัณฑิต	มศว. ประสานมิตร	พุทธ	นครปฐม	เพื่อนนักอ่าน (ยุค 1), สำนักพิมพ์ทานตะวัน
9.	อรสม สุทธิสาพร	จันทร์	หัวหน้า กองบรรณาธิการ	35	หญิง	ม.ปลาย		พุทธ	จันทบุรี	
10.	เนตรดาว แพทยกุล	ดีเคด	บรรณาธิการ บริหาร	28	หญิง	อักษรศาสตร์ - บัณฑิต	จุฬาลงกรณ์	พุทธ	สงขลา	

2. บรรณาธิการอาวุโส

ลำดับที่	ชื่อ	สังกัด (นิตยสาร)	ตำแหน่ง	อายุ	เพศ	การศึกษา	สถาบัน	ศาสนา	ถิ่นกำเนิด	ประวัติการทำงานด้านบรรณาธิการ
1.	ศรีชัยพฤกษ์	บางกอก	บรรณาธิการบริหาร	74	ชาย	ม.ปลาย	เทพศิรินทร์	พุทธ	นครปฐม	ไทยชนะ, วนसार, จริยสารชีวิต
2.	อาจันต์ บัญจพรรค	ฟ้า	"	62	ชาย	ม.ปลาย		พุทธ	นครปฐม	ฟ้าเมืองไทย, ฟ้าเมืองทอง, ฟ้าอาชีพ
3.	สุชาติ สวัสดิ์ศรี	ช่อกระเจต	"		ชาย	ศิลปศาสตร์ - บัณฑิต	ธรรมศาสตร์	พุทธ	กรุงเทพฯ	
4.	สุภัทร สวัสดิ์รักษ์	สกุลไทย	"		หญิง	ม.ปลาย	chemesiri	พุทธ		นารีนารถ
5.	ปกรณ์ พงศวราภา	จีเอ็ม, บ้านและ - ตกแต่ง	บรรณาธิการผู้อำนวยการ	47	ชาย	ม.ต้น	บำรุงวิทยา	พุทธ	กรุงเทพฯ	หนุ่มสาว, ไฮคลาส
6.	เรืองเดช จันทรศิริ	ถนนหนังสือ	บรรณาธิการบริหาร		ชาย			พุทธ	ยะลา	
7.	นันทวัน หยุ่น	ลลนา	"	44	หญิง	นิเทศศาสตร์ - บัณฑิต		พุทธ		ลลนา
8.	จำลอง ผังชลจิตร	พีเพิล	"	40	ชาย	นิติศาสตร์	รามคำแหง	พุทธ	นครศรี-ธรรมราช	นกะ
9.	ทิวา สาระจูทะ	สีสัน	"	38	ชาย	รัฐศาสตร์ - บัณฑิต	จุฬาลงกรณ์	พุทธ		ซูเปอร์โซนิก, ไควสตรอม, หนุ่มสาว
10.	จิราภรณ์ เจริญเดช	ไทยไฟแนนเชียล	"	36	หญิง	ศิลปศาสตร์ - บัณฑิต	ธรรมศาสตร์	พุทธ		กรุงเทพฯ 30, จีเอ็ม ผู้นำ, ไฮคลาส, นักชาย, รู้จักชีวิต

แนวคำถามหลัก

1. รายละเอียดเกี่ยวกับตัวบรรณาธิการ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ถิ่นกำเนิด ฯลฯ
2. ความรู้และประสบการณ์ทำงานด้านกองบรรณาธิการ
3. ทัศนะเรื่องบทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ
4. "การตรวจแก้ต้นฉบับ" มีความสำคัญอย่างไร
5. บรรณาธิการใช้วิจารณ์หรือหลักเกณฑ์อะไรบ้างในการตรวจแก้ต้นฉบับหรือประเมินข้อเขียน และมีขอบเขตเนื้อหาใด
6. ข้อเขียนประเภทใดที่จะต้องผ่านการตรวจสอบและตรวจแก้ และข้อเขียนประเภทใดที่สามารถละเลยหรือยกเว้นการตรวจแก้ได้
7. ระหว่างเจ้าของต้นฉบับหรือผู้เขียนและบรรณาธิการมีการพูดคุยหรือบอกกล่าวกันล่วงหน้าหรือไม่ และมีเงื่อนไขประการใดบ้างในกรณีที่มีการตรวจแก้ต้นฉบับ
8. สิ่งที่สร้างความหนักใจที่สุดได้แก่บรรณาธิการในการตรวจแก้ต้นฉบับคือ เรื่องใด
9. ความสำคัญ 3 ลำดับแรกในการพิจารณาตรวจแก้ต้นฉบับคือ เรื่องใด
10. รายละเอียดของปัญหาความผิดพลาดและบกพร่องด้านไวยากรณ์ รูปแบบหรือกลวิธี และแนวคิด มีลักษณะอย่างไร
11. มีสไตล์บุ๊ก (style book) หรือวางหลักเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรมด้านการเขียนเพื่อการตกลงร่วมกันในกองบรรณาธิการ หรือนักเขียนอิสระ (freelance) หรือไม่ ถ้าไม่มี คิดว่าควรมีหรือไม่
12. มีปัจจัยอื่นใดบ้างที่กำหนดการพิจารณาตรวจแก้ต้นฉบับของบรรณาธิการ เช่น เวลาช่วงของการปิดต้นฉบับ (deadline) เนื้อที่ นโยบายสำนักพิมพ์ อารมณ์ บริบททางสังคม อคติ ฯลฯ
13. ผลงานที่ผ่านการพิจารณาและตีพิมพ์ผ่านสายตาผู้อ่านแล้ว เคยมีความผิดพลาดหรือไม่ เกิดจากสาเหตุใด ยกตัวอย่าง
14. พฤติกรรมด้านบวกและด้านลบ ทั้งจากผู้เขียน เจ้าของต้นฉบับ ผู้อ่าน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างไรบ้างต่อผลงานที่บรรณาธิการได้ผ่านการพิจารณาแล้ว
15. เคยมีปัญหาด้านกฎหมายอันมีที่มาจากต้นฉบับข้อเขียนที่ตีพิมพ์แล้วหรือไม่ และบรรณาธิการต้องเข้าไปรับผิดชอบอย่างไร

16. ควรมีการฝึกอบรมด้านการเขียนแก่นักข่าวอย่างจริงจังหรือไม่ และคิดว่าองค์กรใดที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องนี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพในการเขียนเชิงวารสารศาสตร์ให้เป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในสังคม
17. ในด้านบรรณาธิการผู้ตรวจแก้ต้นฉบับ เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "บรรณาธิการไทยยังไม่มีความชำนาญ" หรือไม่ และควรแก้ไขอย่างไร
18. เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "ตะกร้าสร้างนักเขียน" หรือไม่ และขณะเดียวกันมีส่วนเสริมสร้างธุรกิจหนังสืออย่างไร
19. จากปัจจัยทุกประการในการกำหนดการตรวจแก้ต้นฉบับของบรรณาธิการ สรุปได้ว่า "ลีลาการเขียนเชิงวารสารศาสตร์ที่ดี ควรเป็นอย่างไร
20. อยากเห็นพัฒนาการของวงการเขียนเชิงวารสารศาสตร์เดินไปบนทิศทางใด